REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURI de ANUNŢURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta: la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe treĭ lunĭ 6 coróne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 227. Braşov, Marţĭ-Miercurĭ 16 (29) Octomvrie. 1902.

A perit ruşinea.

Die Schande nimmt ab
mit der wachsenden Sünde.
Schiller, Fiesco III. 2.

(*a*) Intre multele miserii interne, de carĭ sufere naţiunea nóstră, ocupă un loc principal miseria şcolară.

Sub şcólă noi n'am înţeles nicĭ odată edificiul, unde se adună elevii şi învĕţătorii, ca sĕ facă împreună ceea ce se numesce instrucţie şi educaţie.

Era odată o vreme, când învĕţătura nu era împărtăşită de pe catedră la o sumă de elevĭ, carĭ şedeau în băncĭ, ci măestrul. — care de sigur va fi întrecut în sciinţă şi virtuţĭ pe mulţĭ meşterĭ-strică în ale dăscăliei, carĭ în timpurile nóstre pórtă cu atâta mândrie titlul de profesor, — îşĭ comunica învĕţăturile pe la rĕspântii, preumblându-se în sus şi în jos, ér elevii se preumblau alăturea cu dênsul şi pândeau cu sete cuvintele, ce rĕsunau de pe buzele măestrului.

Şcóla era.. însuşĭ învĕţătorul.

Mai târḑiu, înaintând civilisaţiunea, s'au ridicat edificii pompóse, ca sĕ fie adăpost sciinţelor, ér profesorii savanţĭ tîlcuiau de pe catedre înălţate învĕţăturile miilor de ascultătorĭ, carĭ şedeau la piciórele lui.

Şi acuma însĕ, ca şi în vechime învĕţătorul era acela, care făcea şcóla, ér edificiul cu tóte aparatele, de carĭ făcea us întru predarea sciinţelor, nu erau decât nisce instrumente vile, cărora învĕţătorul le insufla spiritul.

A rĕmas decĭ până în ḑiua de astăḑĭ adevĕr netăgăduit, că învĕţătorul este şcóla, şi... când auḑim vorbindu-se, că în cutare séu cutare loc este şcólă bună, tot-déuna trebue sĕ ne gândim în prima linie, că acolo este un învĕţător bun, care face renumele şcólei.

Era un timp, când noi Românii nu aveam edificii pompóse de şcólă, ér cartea, multă puţină câtă se învĕţa, se învĕţa în tinda bisericei. Invĕţătorul era inspirat de principiile creştinismului şi prima virtute pe care o practica el însu-şĭ şi pe care o transmitea elevilor sĕi, era frica lui Dumneḑeu şi ruşinea de ómenĭ

Şi era bună şcóla aceea, pentru-că bunĭ erau învĕţătorii. Puţină carte vor fi sciut, ce e drept, dér ceea-ce scieau ei, se prefăcea în os şi sânge în elevii lor, şi asta era: alipirea către biserica strămoşéscă, pentru-că aveau frica lui Dumneḑeu, şi păstrarea limbei şi a datinelor strămoşescĭ, pentru-că le era ruşine de ómenĭ a se face lăpădăturĭ.

In jumĕtatea a doua a veacului trecut s'au organisat şi la noi şcólele confesionale.

Cu multe jerte şĭ-au ridicat Românii edificii şcolare şi şĭ-au plătit învĕţătorii.

Nu e vorbă, acele edificii în multe locurĭ nu corespund tuturor cerinţelor didactice şi pedagogice şi higienice. Nicĭ salarele învĕţătorilor până în ḑiua de astăḑĭ nu sunt aşa de bune, încât se nu mai lase nimica de dorit. Aveam însĕ mângăierea, că biserica avênd sub conducerea sa educarea corpului didactic, pe la preparandiile diecesane, învĕţătorii ce vor eşi de acolo, vor fi cu frica lui Dumneḑeu şi vor avé ruşine de ómenĭ.

Corespondenţa, ce ni-se trimite din Sĕlagiŭ şi pe care o publicăm în numĕrul de astăḑĭ, ne arată, că şi acéstă unică mângăiere, ce o mai aveam, încă n'a putut sĕ ne rĕmână deplină şi neturburată

Douĕ-ḑecĭ şi unu de învĕţătorĭ, de sigur mare parte, décă nu toţĭ, eşiţĭ din preparandia din Gherla, unde ca băieţĭ sĕracĭ erau hrăniţĭ de pomană în tot cursul studiilor, cu prisosul ce rĕmânea de la hrana clerului tînĕr, — se scólă astăḑĭ în potriva superiorilor lor legalĭ şi naţionalĭ şi într'un fel de manifest publicat în organul oficial al comitatului Sĕlagiului, adreséză mulţumirĭ unui funcţionar administrativ, care nu scim cu ce drept, intervenind într'o anchetă ordonată de către autoritatea bisericéscă contra unui învĕţător, „l'a salvat“.

Aceştĭ învĕţătorĭ, perḑêndu-şĭ ruşinea de ómenĭ, promit că vor fi în prima linie de bătaie în acel rĕsboiŭ cultural, pe care óre-care poet laureat l'ar fi inaugurat întru recucerirea Ungariei şi îşĭ încheie manifestul cu cuvintele sacrilege: „*Sĕ trăiéscă toţĭ aceia, carĭ îşĭ dau silinţa a ne libera din cătuşele conaţionalilor noştri!*“

Am auḑit despre certe ivite între cei doi factorĭ importanţĭ dintr'o comună, între învĕţător şi preot, am auḑit chiar şi de scandalurĭ, dér ca lipsa de ruşine sĕ se potenţeze până la o aşa mĕsură, asta n'am fi putut'o crede despre „luminătorii“ blândului şi tolerantului nostru popor.

Şi unde se întêmplă acésta?

In patria lui Bărnuţiu! In clasicul Sĕlagiu, unde interesele învĕţătorilor tot-déuna au fost spriginite cu cea mai mare căldură de către inteligenţa bisericéscă şi mirénă!

In adevĕr, nu putem sĕ stigmatisăm acéstă apariţie stranie, de cât cu cuvintele lui Schiller, puse în fruntea acestui articol şi carĭ pe românesce sună:

„Ruşinea piere în mĕsură ce cresce pĕcătoşenia!“

Proiectul despre inrolarea reserviştilor de intregire scim, că nu se va desbate curênd în comisiunea pentru armată a camerei. Guvernul însuşĭ a amânat desbaterea, dând prin acésta a-se înţelege, că se vor face modificărĭ în proiect „Neue Freie Presse“ crede a sci, că s'au stabilit deja în principiu modificările şi nu se aşteptă, decât declaraţia parlamentului austriac, pentru-ca modificările din cestiune sĕ fie întroduse de fapt. „Pester Loyd“, care întreţine legăturĭ cu cercurile guvernamentale şi este bine orientat şi în afacerile militare, spune şi mai mult. El dă proiectului sentinţa de mórte într'un articol panegiric, în care dojenesce — blând, ce e drept — pe guvernul maghiar pentru acest nenorocit proiect şi ḑice, că ar fi fost mai bine, décă guvernul eşia pe faţă cu pretensiunea înmulţirei contingentului armatei.

„Ajutorarea“ bisericelor. In budgetul pe 1903 guvernul a urcat sumele, ce se dau diferitelor bisericĭ, ca ajutor din partea statului, cu 600,000 mai mult ca în 1902. Suma totală face *2.949,344 cor.* Ajutorul bisericei aug. evang. va fi de 226,000 cor. (cu 74.000 cor. mai mult,); al bisericei reformate 330,500 cor. (cu 119,500 cor. mai mult); al bisericei unitare 30,000 cor., al bisericei rom. cat. 40,000 (înainte 30,000); al bisericei greco-catolice *234,000* (mai înainte 198.000); al israeliţilor 38.500. Congrua preoţilor prevĕḑută în art. de lege 14 din 1898, s'a urcat de la 1.450,000, la 1.700,000 cor.

„Procesul de pressă al ministrului de culte“. Sub titlul acesta aduce o fóie maghiară din Budapesta scirea, că *la ordinul ministrului de culte şi instrucţiune publică* procurorul a pornit proces de pressă în contra fóiei naţionale slovace „*Narodnie Novini*“, ce apare în Turoţ-St.Mărtin pentr'un articol în care se atacă ordonanţa ministrului Wlassics privitóre la instrucţia obligătóre a limbei maghiare în şcólele primare. Judecătorul de cerc *Lang* din T.-St.-Mărtin a citat la 21 Oct. pe d-l Ambros *Pietor*, redactorul rerponsabil al lui „N. N.“, care a declarat, că autorul articolului este colaboratul sĕu d-l *Svetozar Hurban Vajanszky.* In partea încriminată a articolului se ḑice, că orĭ cât de marĭ şi măreţe au fost scopurile ministrului Wlassics când a dat ultimul sĕu ordin circular către inspectorii de şcóle, totuşĭ un lucru e necondiţionat adevĕrat: mĕsura acésta involvă în sine intenţionata şi sigura tîmpire a băeţilor şcolarĭ. Ordonanţa contravine legei scrise şi legei morale, se apune minţii şi conscienţei. Porunca ministerială vatĕmă art. de lege 44 din 1868 calcă în picióre limba maternă a altora, sentimentul naţional şi asupresce în mod tiran pe om în ideile sale cele mai sfinte în amintirile şi necesităţile sale spirituale....

Pentru aceste şi altfel de constatărĭ Wlassics *a cerut* sĕ fie tras la bara justiţie autorul articolului din „Nar. Nov“, ér foile şoviniste ḑic, că acest proces este „al ministrului de culte“. — Fórte nimerit!

Infrângerea rĕsvrătirei macedonene. După cele mai nouĕ scirĭ, rĕsvrătirea din Macedonia e complet înfrântă. Satele de la graniţă sunt séu pustii, fără locuitorĭ, séu în flacărĭ. Populaţiunea fuge în Bulgaria. — Se confirmă scirea despre luarea pasului Kresna de către trupele turcescĭ — In Djumaia a sosit un batalion de Albanesĭ mahomedanĭ. — Se anunţă, că generalul *Zontceff*, care s'a dus sĕ lupte în Macedonia, ar fi fugit în partea dréptă a rîului Struma. — Partisanii celor douĕ comitete bulgaro-macedonene, se tradéză reciproc.

Din *Sofia* se telegraféză, că guvernul bulgar a adresat marilor puterĭ o notă circulară prin care respinge acusaţiunile Turciei cum că ar protegea mişcarea macedonénă. Prin aceeaşĭ notă guvernul bulgar atrage atenţiunea puterilor asupra situaţiunei ameninţătóre din Macedonia, rugându-le, ca reforme sĕ fie întroduse în conformitate cu tratatul de la Berlin; altfel va fi imposibil guvernului princiar de a înfrâna mişcarea din principat în favórea macedonenilor.

Din sursă diplomatică se confirmă scirea, că guvernul german a intervenit oficios pe lângă Pórtă pentru a pune capĕt stărei precare din Macedonia. In acest demers, se vede explicaţia energiei deosebite desfăşurată de guvernul din Constantinopole în reprimarea mişcărei revoluţionare.

Noul archiepiscop şi metropolit al Bucovinei.

Vestea despre numirea I. P. S. Sale Dr. V. de *Repta* ca archiepiscop şi metropolit al Bucovinei şi Dalmaţiei, a umplut de bucurie inimile fraţilor noştri românĭ din Bucovina, căcĭ persóna nou numitului archipăstor e părtaşă de iubirea şi venerarea generală. Activitatea sa atât ca preot, în diferitele grade hierarchice ce a ocupat, cât şi ca om de sciinţă, este apreciată de tóte cercurile şi i-a garantat încă de mulţĭ anĭ încrederea fiilor bisericei.

Noul metropolit a sosit în Cernăuţĭ Vinerĭ séra. La gară i-s'a făcut o frumósă primire aşteptat fiind aicĭ de sutele de fiĭ ai bisericei în frunte cu archimandritul M. Calinescu, care a ţinut o scurtă vorbire urând metropolitului ajutor de la Dumneḑeu, ca sĕ pótă purta noua şi gréua sarcină, ce a primit'o asupra sa. De la gară metropolitul a plecat către palatul reşedinţei archiepiscopale. Trăsura ce o ocupa I. P. S. Sa. era urmată de un şir lung de trăsurĭ, formând un cortegiu imposant. In vestibulul reşedinţei era aşteptat de alumnii seminarialĭ în frunte cu spiritualul lor G. Teleaga, care rosti câteva cuvinte de bineventare. Intêmpinarea lipsită de oficialitate, a avut un caracter însufleţitor şi intim.

Din acest incident *„Deşteptarea“* din Cernăuţĭ scrie următórele:

„...Biserica drept măritóre din Bucovina nu este limanul liniştei şi păcii, sub manta se acopere multe dorinţĭ şi durerĭ. Multe glasurĭ se ridică către stăpânul ei, cerênd alinarea durerilor şi împlinirea dorinţelor. In noul archipăstor residă speranţa, că pururĭ va fi înclinat a da ascultare glasurilor îndurerate, că la vederea problemelor complicate şi multe, departe de intimidare, va păşi cu putere oţelită în toiul lor, spre a le da resolvarea bună şi folositóre. Dela noul archipăstor se pot aştepta multiplele reforme, carĭ sub presiunea vremii cer întrare în organismul bisericei, spre a o face capabilă de împlinirea esactă a dumneḑeescei misiunĭ.

Situaţia bisericei nóstre este cu atât mai grea fiind-că ea — deşi statul de mai multe decenii acum a primit forma constituţională — încă şi astădĭ trăesce în atmosfera absolutismului. Ea *nu are for legislatoric. normele pentru regularea afacerilor ei se baséză pe ordonanţe, faţă de ea nicĭ măcar legile fundamentale de stat nu se află în deplină aplicare.* Pentru legiuire statul are parlamentul, ţĕrile dietele, biserica nóstră nu are nimic, de cât unilateral ordonanţele. Acéstă situaţie este insutinabilă. Este decĭ cel mai însemnat postulat al vremii ceea ce cu atâta insistenţă de peste jumĕtate de secol se cere: *constituirea definitivă a congresului bisericesc.* Dee bunul Dumnedeu, ca sub noul archipăstor sĕ capete fiinţă acéstă dorinţă, a cărei realisare este o *condiţie de viéţă* pentru biserica nóstră“....

Pămênt — Maghiarului.

Intr'un articol pe şése colóne *„Budapesti Hirlap"* de la 26 Octomvrie se ocupă cu cestiunea de a-se da ţĕranulni ungur *pămênt* cât mai mult.

După ce arată importanţa proprietăţii pămêntului şi după-ce se plânge amar, că pămêntul „fuge" de sub piciórele Maghiarilor, ocupându-l „strĕinii", étă ce scrie fóia şovinistă:

„Trebue sĕ ne oprim odată pe cariera, ce promovéză, séu care nu póte reţine nimicirea caracterului naţional maghiar al Ungariei. A face sĕ posédă Maghiarul pămênt cât mai mult, a întinde proprietatea Maghiarului pe teritoriu cât mai vast: étă ceea-ce vestim noi! Aşadér, ***pămênt ţĕranului maghiar, dér numai ţĕranului maghiar***, care este cel mai bun soldat pentru apĕrarea ţĕrii, e cel mai acomodat pentru civilisaţie şi are aptitudinile cele mai marĭ pentru cultivarea pămêntului (!) Pretutindenĭ acésta trebue sĕ străbată patria celor patru rîurĭ, ca un cuvênt sfânt. Ceea-ce până acum a fost numai o rugă ţĕrănéscă, aceea este acum condiţie sine qua non a caracterului maghiar al ţĕrii, — *pămênt ţĕranului maghiar*, pămênt în mĕsură, ca nu numai sĕ vegeteze pe el, ci sĕ se sporéscă şi sĕ se întindă. Trebue sĕ satisfacem acéstă pretensiune grabnic şi conscient...

„Calea pe care sĕ facem, ca ţĕranul maghiar sĕ ajungă la ceea ce-i lipsesce şi ceea-ce este o pretensiune a scutirei şi desvoltării caracterului naţional, ni-o arată împrejurările. *Trebue sĕ satisfacem pe ţĕranii maghiarĭ din pămêntul posedat de Nemaghiarĭ şi de cei carĭ nu vor sĕ devină Maghiarĭ*! Mica séu marea proprietate nu alteréză acésta. Nu ne gândim la confiscare neîndurătóre, ci numai la *mĕsurile legale, carĭ oferă despăgubire completă*, la procederea ale cărei *cheltuelĭ le-ar suporta statul, marea şi mica proprietate.*

„Audim deja ţipetul ce-l va deştepta ideia acésta a nóstră (!) nu numai la streinĭ, ci şi la naţionalităţile nóstre. Étă tirănia de rassă (!) — faţă cu care ne rĕspund cu dicerea: *fiat justitia et pereat mundus*. Se póte că aşa este. Se póte, că din punctul, de vedere al celeilalte lumĭ, dicerea nóstră sĕ fie nedréptă. Noi însĕ vedem (?) dilnic lacrimile ce curg în rîurĭ, simţim durerea arderei jăratecului, vedem ranele deschise ale caracterului nostru naţional şi ruinarea fatală a viitorului, când ţĕranul maghiar, cu sufletul sdrobit, îşĭ părăsesce vatra părintéscă şi când clasa mijlocie maghiară merge spre ruinare. Este o dicere istorică, ce-i drept: fie justiţie, séu piéră lumea. Dér décă *mundus*, pămêntul, piere pentru noi, pe séma cui rĕmâne *justiţia?...*

...„Nu este dreptate, ceea-ce servesce spre paguba nóstră. Nu ne trebue doctrina din care resuflă peirea naţională. Sĕ se prăpădéscă lumea, décă a nóstră lume nu póte fi menţinută, pustiéscă-se cu ideile, frumseţile, bucuriile şi adevĕrurile ei, décă noi nu putem rĕmâne în ea ca Maghiarĭ şi décă nu ne putem desvolta ca Maghiarĭ. Din punctul de vedere al *imperialismului maghiar* scriem acésta cu litere înflăcărate, ca fie-cine sĕ o pótă ceti: *pereat justitia, sed fiat Hungaria*".

Mai vreţĭ comentar?

SCIRILE DILEI.

— 15 (28) Octomvrie.

Ministrul Wlassics în Braşov. Lunĭ ministrul Wlassics, care sosise în Braşov Duminecă séra şi a petrecut nóptea într'un *vagon-lit* la gară, a visitat fără de veste gimnasiul nostru românesc pe la órele 9 diminéţa. S'a uitat la planul de óre, voind sĕ asiste la prelegerea din limba maghiară a uneia din clasele gimnasiale superióre. Pedelul i-a dat de scire însĕ ministrului, că fiind sĕrbătóre, tóte clasele sunt închise. De aicĭ ministrul Wlassics însoţit de docentul de la universitate Rényi, care, se dice este secretarul sĕu, s'a dus la gimnasiul evang. săsesc visitând acolo câte-va clase, a plecat apoi la şcóla reală de stat şi la gimnasiul confes. rom. cat. La 12 óre ministrul a luat prândul la restaurantul Ianura de la villa Kertsch. După masă s'a urcat în apartamentele villei sĕ odihnéscă puţin şi apoi a plecat la Rĕşnov. Peste nópte ministrul a durmit tot la gară. Astădĭ Marţĭ diminéţa d-l Wlassics, însoţit de consiliar ministerial Victor Molnár şi de docentul Rényi, a visitat gimnasiul român şi în special prelegerile de limba germană latină şi maghiară din clasa a séptea şi a opta. A adresat şcolarilor diferite întrebărĭ tot numai în unguresce, ca sĕ vadă cât pricep şi cum sciu rĕspunde unguresce. I-a pus sĕ traducă din limba germană, ba chiar şi din cea latină în unguresce etc. A mai visitat apoi clasa a 3-a comercială şi şcóla română de fete. De aicĭ a plecat la Săcele şi cu acceleratul dela 2 şi 45 min. s'a reîntors luând direcţia spre Budapesta. Décă ministrul-călĕtor se va duce direct acasă séu va mai face incognito încă unde-va vr'o surprisă cu visita sa, nu putem sci.

Masa studenţilor academicĭ din Clusiŭ, înfiinţată de „Economul" în Clusiŭ prosperéză. Incet încet tot mai picură câte un ajutor şi se mai creéză câte-un loc liber. Mai în urmă „Someşana" din Deşiŭ a oferit 180 cor. şi d. Dr. Al. Mocsonyi 200 cor. De present sunt 12 beneficiaţĭ între carĭ, după cum află „Unirea", afară de cei publicaţĭ deja, sunt: A. Greavu st. iur., Traian Petraşcu med., Oct. Popa iur., Iustin Cl. Iuga iur. şi Emil Pop iur. — Se mai speră mult de la băncile românescĭ şi de la generoşii particularĭ, dintre carĭ până acum numai d-nii Havasi şi Mocsonyi s'au arătat.

Congregaţia comitatului Arad s'a deschis ierĭ, 27 Oct. Protopopul G. *Popovici-Şiria* a criticat convocarea congregaţiei pe di de sĕrbătóre românéscă. Fişpanul a promis, că pe viitor va fi cu atenţiune la sĕrbătorile Românilor. D-l M. *Veliciu* a interpelat în causa unor neregularităţĭ de la alegerile de notarĭ, la ce ocârmuirea comitatensă a rĕspuns, că s'a deschis cercetare. — D-l Dr. Ştefan C. *Pop*, advocat, a critisat raportul vice-şpanului, stăruind asupra miseriilor administrative şi combătênd neinteresarea autorităţilor faţă de locuitorii comitatului Arad. Raportul vice-şpanului nu-l ia la cunoscinţă. *Vice-şpanul* se ocupă şi el pe larg cu obiecţiunile făcute de membrii românĭ. Raportul i-se ia la cunoscinţă.

Inchiderea esposiţiei industriale românescĭ din Sibiiu. In diua de 26 Octomvrie la órele 3 p. m. a avut loc în Sibiiu solemnitatea de închidere a esposiţiei industriale române din Sibiiu. D-l V. *Tordăşianu* a rostit discursul de închidere şi pe urmă s'au distribuit premiile. Séra a fost teatru de diletanţĭ şi bal. Esposiţia se îmbogăţise în dilele din urmă prin maşinele mehanice de ţĕsătorie, venite din România. Albumurile mustrelor de lucru manual, carĭ au fost espuse, se vor fotografia şi se vor scóte în colorĭ la institutul artistic Drottlef. — Esposiţia a fost visitată în timpul de la 19 până la 26 Octomvrie de către 5971 persóne.

Promovare. D-l Vasile *Meşter*, redactor la „Tribuna" din Sibiiu a fost promovat în diua de 25 Octomvrie doctor în sciinţele juridice la universitatea din Clusiŭ. — Felicitările nóstre!

Mausoleu pe mormêntul poetului Bolintineanu. Administraţia casei bisericescĭ (Bucurescĭ) a deschis un concurs pentru ridicarea unui mausoleu pe mormêntul neuitatului poet Dimitrie Bolintineanu, care este înmormêntat în curtea bisericei satului Bolintinul din Vale, din judeţul Ilfov. Valórea monumentului va fi de 5000 lei. Fondurile au fost oferite de către primăria Capitalei. D-l Carol Stork a presentat o ofertă în acéstă privinţă, la casa bisericei.

Inginerĭ noi. D-nii Victor *Blăşan* (Săcărâmb) şi Ioan *Andrea* (Ighiu) au obţinut diploma de inginerĭ montanĭ.

Protopop român la înmormêntarea unei calvine. Ni-se scrie: „In sĕptĕmâna trecută preotul calvin din Chendi Lona îşĭ înmormêntă pe mamă-sa. Actul înmormêntărei îl îndeplinesc 3 preoţĭ de confesiunea lor. Mortul e transportat în cripta familiară la Dobâca. Protopopul român gr. cat. al tractului Lugerdiu, diecesa Gherlei, ca sĕ se recomande la osul de ros pe viitor — la ajutorul ministerial — alérgă întru întîmpinarea cortegiului şi, spre batjocura clerului românesc, ***îmbrăcat în ornate bisericescĭ a rostit*** în „o unguréscă fórte bună" *predica*. E dureros, că în mijlocul nostru se află unii preoţĭ pătimaşĭ şi loviţĭ la creerĭ, carĭ nu se sfiesc a debuta cu asemenea pornirĭ desbrăcate de orĭ-ce respect faţă cu biserica lor. Tot am audit, dér n'am putut crede, că aşa de pătimaş sĕ fie protopopul „de Vilma Karujfalva Sabin Coroian". Cu alegerile dietale din anul trecut a întrecut pe orĭ şi care corteş maghiar, în anul acesta începe a preamări pe calvinĭ în ornat bisericesc cu predicĭ ţinute în limba maghiară. Óre unde este ordinariatul de la Gherla? Aşa de nepăsător sĕ fie, încât se ierte participarea protopopilor la înmormêntărĭ calvine şi acolo sĕ ţină predicĭ în limba maghiară? Dér încheiŭ cu latinul: „Pelle sub agnina latitat mens saepe lupina".

„Apĕrarea Naţională", diarul naţionalist şi antisemit din Bucurescĭ, care de mai multe lunĭ a încetat de a mai apare, cu diua de 20 Octomvrie îşĭ va reîncepe apariţia.

Succesul unui chirurg român. Am amintit deja de onórea, ce i-s'a făcut doctorului Toma Ionescu din Bucurescĭ, care a fost învitat de a face o operaţie la Paris. Se pare, că membrii congresului, carĭ au asistat la operaţiunea făcută de savantul şi abilul chirurg român, credeau, că va fi imposibilă, şi cu tóte acestea a fost esecutată cu cel mai complet succes. — De atuncĭ doctorul Ionescu a repetat aceeaşĭ operaţie încă de douĕ-orĭ la Paris, la 22 Octomvrie la clinica profesorului Pozzi şi la 23 Octomvrie la spitalul Lariboisière (serviciul profesorului Regmir). Pentru Lunĭ, în 27 Oct. doctorul Ionescu a fost învitat sĕ facă aceeaşĭ operaţie la Viena la clinica profesorului Schauta.

Viriliştii comitatului Alba-inferióră. Viriliştii românĭ pe anul 1903 în congregaţiunea comitatului Albei-inferióre sunt următorii: Escel. Sa Dr. Victor Mihalyi din Blaşiŭ, Dr. Augustin Dumitreanu din Budapesta, Ioan Cirlea din Alba-Iulia, I. M. Moldovan din Blaşiŭ, Dr. Alesandru Pop din Blaşiŭ, Nicolae Adamoviciŭ din Bucium, Petru Fizeşan din Abrud, Constantin Colbazi din Spring, Mihail Cirlea din Abrud, Rubin Patiţa din Alba-Iulia Ioan Rusan din Mesentea, Ioachim Tototian din Chişfalău, Ioachim Fulea din Alba-Iulia, Dr. Laurenţiu Pop din Abrud George Vancea din Blaşiŭ, Iosif Muntean din Bărăbanţ, Ioan Sêrb din Cărpiniş, Ioan Bitea din Cut, George Bocăniciŭ din Roşia-de-munte. Gregoriu Ordace din Blaş George Ivaşcu din Abrud, Vasiliŭ Orăşan din M.-St.-Iacob, Antoniu Pop din Bucerdea-vinósă, Simeon Henzel din Roşia-de-munte, Artimon Blăşan din Obreja, Dr. Emil Gerasim din Aiud, Nicolau Florescu din Ighiu, Avram Grec din Cârna, Moise Meteş din Cricău, Silvestru Nestor din Blaşiŭ, Iosif Cirlea din Alba-Iulia, Teofil Faur din Abrud şi Silviu Lazar din Abrud.

Tómnă lungă. In grădina d-lui prof. Bonfiniu din Blaşiŭ, o viţă de fragĭ de grădină a produs a doua óră trei fructe marĭ şi frumóse, carĭ s'au şi copt.

Din vîrful Tîmpei. La restaurantul din grotta de pe vîrful Tîmpei este un registru, unde visitatorii obicĭnuiesc a-şĭ scrie numele, eventual şi impresiile, pe carĭ li-le inspiră momentul. Găsescĭ aicĭ fel de fel de note în limba română, maghiară, germană, francesă, armenéscă şi grecéscă. Mai tóte se referă la frumuseţile naturei şi la priveliscea admirabilă, ce se oferă asupra ţerii Bârsei. In notele scrise de jidovĭ şi Ungurĭ însĕ predominéză nuanţa patriotică, esclamaţiunile referitóre la Arpad, pe care îl invócă sĕ protégă naţiunea maghiară. Jupânul Hermann Stein de pildă la 28 Iunie a scris pe jidovesce următorul salut: *„Schollem lehem den Arpad"*. La 17 Iunie un patriot nedescifrabil a înscris în registru următórea esclamaţie: „Când va veni timpul, ca în acest registru sĕ nu vedem, decât rêndurĭ curat maghiare?" — De desubt tot un necunoscut rĕspunde pe românesce: *„Nicĭ odată!"* Interesantă este constatarea, ce o face un visitator ungur înscris sub numĕrul curent 893, la 14 Iulie şi esprimată prin următórele cuvinte:

Adevĕratul maghiar de aicĭ din vîrful Tîmpei vede, cât de micĭ sunt Dacoromânii şi Saşii, carĭ umblă pe stradele Braşovului!"

Colosal*!*

Oltenii la Paris. Alaltă-erĭ au plecat cu trenul de Predeal doi-spre-dece Oltenĭ angajaţĭ de un impresariu pentru capitala Franţei, cu scop de a dansa pe diferite scene dansurile naţionale românescĭ. Aceştĭ Oltenĭ au fost provĕduţĭ cu nisce costumurĭ naţionale fórte frumóse şi cu un frumos drapel român. Oltenii vor avé, în afară de spesele de călĕtorie, şi întreţinerea întrégă, câte 200 francĭ pe lună.

Asasinul lui Stambulow condamnat. In procesul contra asasinilor lui Stambulow, s'a pronunţat sentinţa Vinerĭ, prin care Mihail Stawrew, supranumit Halju, a fost condamnat prin verdictul unanim al juraţilor la mórte prin ştreng.

Avis. Se aduce la cunoscinţa celor interesaţĭ, că la *„Filiala Albina"*, cu începere din 1 Nov. n., órele de birou se vor ţiné: diminéţa de la 9—1 şi d. a. de la 3—5.

Academia Română a însciinţat familia Şuţu din Iaşĭ, că tóte cărţile găsite în cafasul bisericei Bărboiŭ, acum 5 lunĭ, şi carĭ aparţin familiei, vor fi luate de Academie. Familia va fi despăgubită cu 80 = 100,000 lei, dice „Liberalul" din Iaşĭ. Cărţile sunt de mare valóre şi multe din ele au aparţinut bibliotecei Voevodului Al. Mavrocordat.

De ale ortografiei. D-l Dim. Teleor, cunoscutul publicist, va ţine sĕptĕmâna acésta la Ploescĭ, în sala „Cooperativă", o conferinţă: *Trei-decĭ de ortografii în limba română.*

Zăpadă. In Predeal şi Sinaia a nins alaltă-erĭ o di şi o nópte întrégă. Munţii sunt acoperiţĭ de zăpadă.

Teatru român de diletanţĭ în Sibiiu. Representaţia teatrală dată în teatrul comunal din Sibiiu de către societatea meseriaşilor românĭ în favorul esposiţiei, a fost frecuentată de un public fórte numĕros. Teatrul era atât de plin, încât jumĕtate din spaţiul destinat orchestrei a trebuit sĕ fie cedat publicului. S'au dat piesele *„Vlăduţu mamei"* şi *„Ruga de la Chiseteu"*. Eroul serii a fost d-l D. *Axente*, care a secerat furtuna de aplause. Nu mai puţin a fost aplaudat şi d-l N. *Bratu*. Corurile au fost fórte reuşite, soliştii şi solistele s'au distins. După teatru a urmat dans până în zorĭ de di.

Cutremur. Din *Agram* ni-se scrie, că în 24 Oct. n. séra a fost acolo un cutremur de pămênt, care a durat 2—3 secunde. Pagube nu a causat, căcĭ cutremurul n'a fost aşa de vehement ca cel de la 17 Decemvrie 1901.

Teatru german. Mâne Miercurĭ va fi beneficiul d-lui regisor *Karl Mauth* şi se va da piesa *„Die Philosophie des Geldes"*.

Lipsă de demnitate națională.

Reuniunea învěțătorilor gr. cat. din Sătmariu-Ugocia şî-a ținut anul acesta adunarea generală în Baia-Sprie, cu care ocasiune s'a dat şi o petrecere cu dans. Invěțătorul din Baia-Sprie d-l Atanasie *Lupan*, ca aranjor şi cassier a dat socotélă despre încassările şi cheltuelile petrecerei, cu care comitetul societății pe semne n'a fost mulțumit, căcĭ însuşĭ preşedintele reuniunii d-l Ioan Leşianu îl soméză pe d-l Atanasie Lupan, în numele comitetului, sĕ dea socotélă cu piese justificative, în tótă regula, deórece „însuşĭ d-l Lupan ar fi declarat, că încassările au fost mult mai marĭ, decât cheltuelile şi nu vré sĕ presupună, că d-l Lupan ar dori sĕ fie retribuit în banĭ pentru ostenelele depuse ca aranjor".

Cum-că aranjorii şi cassierii balurilor şi petrecerilor trebue sĕ dea socotélă cu piese justificative, credem că este lucru natural. Şi că décă respectivii aranjorĭ nu dau socotélă în tótă regula, orĭ că celor interesațĭ şi chemațĭ a controla li-se pare, că cheltuelile au fost prea marĭ şi n'a rĕmas pentru scopurile filantropice séu culturale, de cât o sumă prea neînsemnată, tot aşa de natural este, ca aranjorii sĕ fie somațĭ în public a se justifica. Asemenea lucrurĭ s'au mai întêmplat şi în alte părțĭ, d. e. cu ocasiunea unei petrecerĭ, ce s'a dat vara trecută în comuna Vlădenĭ, comitatul Făgăraşului. Aicĭ ş'au spălat rufele ei între ei, publicându-se somația şi rĕspunsul într'o fóie românéscă.

Ceea-ce e nefiresc din partea comitetului reuniunii învěțătorilor românĭ din Sătmariu Ugocia, este că preşedintele d-l Ioan Leşianu se adreséză în chestiunea acésta la diarul *„Felsobanyai Hirlap"*, tratând o afacere internă a unei societățĭ românescĭ într'o fóie strĕină, al cărui public cetitor rîde în pumnĭ de „învĕțătorii valahĭ", carĭ nu dau „socotélă curată" despre banii, ce-i manipuléză.

*

Din Sĕlagiu ne trimite acum un amic al fóie nóstre o declarație semnată de mai mulțĭ învĕțătorĭ românĭ şi publicată în limba maghiară în organul oficial al comitatului. Declarația acésta, sub care şi-au pus iscălitura 21 de învĕțătorĭ românĭ, conține laudă şi mulțumită adresată unui solgăbirĕu, care cu ocasiunea unei anchete ordonate de superioritatea legală confesională contra învĕțătorului din Periceiu, a sărit în ajutorul acelui învĕțător şi „l'a salvat". Pamfletul se termină cu cuvintele:

„Sĕ trăiéscă toțĭ aceia, carĭ îşĭ dau silința a ne libera din cătuşele conaționalilor noştri!"

Corespondentul nostru esprimându-şĭ indignarea ce o simte în urma unui asemenea manifest, emanat de la nisce învĕțătorĭ românĭ, revoltațĭ contra autorĭtății lor legale, caută motivele acestei degenerărĭ în educația lor primită la preparandia din Gherla, unde — după cum spune d-sa — lipsesce îngrijirea necesară, ce ar trebui dată viitorilor educatorĭ ai poporului român.

Fără sĕ insistăm asupra acestei acusărĭ, dăm mai jos în traducere pamfletul învĕțătorilor românĭ, atragênd atențiunea autorității bisericescĭ competente asupra miseriei morale din Sĕlagiu, din care a putut sĕ iésă numitul manifest, ca un fruct din cale afară întristător.

Amicul nostru ne rógă sĕ nu publicăm numele învĕțătorilor motivându-şĭ părerea cu cuvintele: *„Pentru ce sĕ le dăm prilej binevenit, ca sĕ alerge cu numĕrul „Gazetei" în care se vor publica acestea pe la inspector şi solgăbirĕu, arătându-şi numele tipărit şi cerênd sĕ fie numițĭ la vr'o şcólă de stat, deórece cu Românii, carĭ îi „persecută", nu mai pot trăi"*.

Nu suntem de acord cu părerea corespondentului nostru si odată cu făimósa lor declarație, trebue sĕ le punem şi numele, pentru-ca sĕ rĕmână dovadă pentru tóte generațiile viitóre, până la ce punct de decadență au ajuns acei 21 de învĕțătorĭ românĭ într'un timp când interesele bisericei şi neamului ar cere jertfe desinteresate...

Etă acum faimósa elucubrațiune:

Redeşteptarea nóstră.

Cu ocasiunea întrării în vigóre a art. XXVI din 1893, referitor la regularea salarelor învĕțătorescĭ, în potriva intențiunei nobile a corpurilor legiuitóre din iubita nóstră patrie la fórte mulțĭ învĕțătorĭ gr. catolicĭ din Sĕlagiu, în loc de bucuria sperată, li-s'au pricinuit numai neplăcerĭ, când, față cu cei ce susțin şcóla, cereau esecutarea legii, căcĭ aceia carĭ ar fi trebuit sĕ lumineze poporul despre scopul sublim şi salutar al legii, vrăşmaşii sórtei mai bune a învĕțătorilor — pe ascuns au ațițat poporul, uşor de sedus, contra învĕțătorului şi din scânteia pusă, în multe locurĭ a isbucnit incendiu atât de mare, încât cei ocrotițĭ de lege, au trebuit sĕ ardă în el. (Horrendum!)

Prada deplorabilă a unui asemenea incendiu a fost şi colegul nostru, repausatul Ilie Pouşan din Badon, care a ispăşit cu viéța prigonirile nedemne, Şi cu durere vedem, că victimele de până acuma încă nu au satisfăcut pe deplin dorințele ciudate ale stăpânilor noştri (hübér urainknak) față cu noi, ci aleşuesc după nouĕ victime.

Drept țintă a fost luat de-ocamdată Oltyan Lászlo, învĕțător gr. cat în Periceiu şi vice-preşedinte al reuniunei nóstre, în potriva căruia s'a ținut dilele acestea pentru a doua óră cercetare disciplinară şi décă în comisia investigătóre n'ar fi fost de față ca personificare a justiției maghiare d-l solgăbirĕu Tarpai Miklos, pe care cu acéstă ocasiune între marginele dreptului şi ale dreptății nu l'a intimidat nicĭ un fel de presiune, nicĭ chiar eventuala denegare a voturilor membrilor românĭ din congregațiune, atât de prețióse la alegerile administrative,—colegul nostru Oltyan, în vederea prea onoratei inteligențe române din Sĕlagiu, ar fi ajuns la sórtea repausatului Ilie Pouşanu.

Noi nu putem resplăti în alt chip genorositatea față cu colegul nostru şi față cu noi toțĭ, generositate manifestată de către onor. domn solgăbirĕu cu risicul şi sacrificarea propriilor sale interese, de cât că punênd la o parte orĭ ce servilism, *declarăm în fața lumei şi a țerei, că în rĕsboiul cultural proclamat de poetul laureat pentru recucerirea Ungariei, vom lupta in tot-d'auna în prima linie; de bătaie cu estremul curagiu, şi vom îndemna la acest rĕsboiu sfânt şi pe ceilalțĭ colegĭ ai noştri; pentru-că din evenimentele de până acuma ne-am cuminții şi am scos destulă învĕțătură. pentru-ca sĕ scim distinge, carĭ sunt adevĕrații noştri binefăcĕtorĭ.*

Şi până atuncĭ, noi cei mai jos semnațĭ îl rugăm pe on. domn solgăbirĕu, ca sĕ priméscă espresiunea cea mai căldurósă a mulțumirei, respectului şi a sincerei nóstre recunoscințe pentru binefacerea cea mare arătată față cu colegul nostru persecutat pe nedrept şi față cu toțĭ învĕțătorii românĭ din comitat! Sĕ trăiéscă regele! Sĕ trăiéscă patria! *Sĕ trăiéscă toțĭ aceia, carĭ îşĭ dau silința a ne libera din càtuşile conaționalilor noştri*! (...kik minket saját véreink békóibol kiszabaditani igyekeznek.)

Semnațĭ: *Barna* László, învĕțător în Doba; *Papp* György, învĕțător în Giumelciş; *Hengye* Ianos, învĕțător-diriginte în Recea; *Kovács* Iános. învĕțător în Cehalulromân; *Pap* Miklos *Pokola* Emil. *Marosán* Cicero, *Csupe* Iános înv. în Stârciu; *Orosz* Demeter înv. în Marin; *Galgo* Gábor, înv. în Halmosd; Dobricinai idős *Graur* Dániel, înv. în S. Giurtelek. *Flonta* Ianós, înv. în Bădăcin; *Ghile* Illés. înv în Pria; *Buckenthal* Todor, înv. în Marca; *Cordis* Victor, înv. în Chiuescĭ: *Degar* Iános înv. în Cehiiu; *Talpos* Iános, înv. în Giorocuta; *Páska* Demeter înv. în Siciu; *Gozmen* Iános înv. în Fetindea.

Deschiderea alumneului din Lugoşiŭ.

Lugoşiŭ, 26 Octomvrie n. 1902.

Astădĭ am avut în Lugoşiŭ o di de sărbătóre, sĕvîrşindu-se cu mare solemnitate deschiderea şi sfințirea noului internat lăsat de fericitul advocat *Dr. Liviu Marcu* pe séma studenților gr. or. românĭ de pe lângă gimnasiul de stat din Lugoşiŭ.

Diminéța la órele $8^1/_2$ s'a oficiat în biserica rom. gr. or. de aicĭ parastas pentru odihna sufletului regretatului fondator, luând parte tinerimea de ambe secse de la şcóla capitală română, elevele de la claustru, studenții românĭ de la gimnasiu, on. Epitropie a fundației „Dr. Liviu Marcu", un numeros public, precum şi studenții interniştĭ. După sfânta liturgie am mers cu toții la internat, unde Prea On. d-n Dr. *Popovicĭ*, protopresbiter, cu asistența parochilor Ios. *Tempea* şi Nic. *Bireescu* a făcut feştanie, ér după sfințirea apei stropiră cu apă sfințită camerile din alumneu. Acum d-l protopop Dr. G. Popovici prin o pĕtrundĕtóre vorbire puse la inima studenților buna înțelegere între ei, iubirea de aprópelui, şi-'i îndémnă la silință şi purtare bună față de toțĭ ómenii şi de superiorii lor şi mai presus de tóte sĕ se témă de Dumnedeu şi sĕ se ruşineze şi feréscă de tot ce este rĕu şi necuviincios. Face istoricul bisericei nóstre şi arată vécurile întunecóse prin carĭ a trecut şi progresul făcut prin ajutorul capetelor luminate şi fețelor bisericescĭ. Arată mai departe, că dorința înființărei unui atare alumneu de mult au avut'o conducĕtorii bisericei, însĕ lipsele materiale au împedecat acésta până acum când provedința ne-a trimes pe acest binefăcĕtor, şi astădĭ ne putem mângăia de acest institut, care sperăm cu toții, că va fi de mare folos.

Cu acestea se finesce partea oficiósă şi se declară alumneul dat destinațiunei sale.

D-l *I. Vidu* în fruntea corului sĕu a dat în tot decursul serviciului responsoriile, ér partea neoficiósă cu piesa „Etă diua triumfală pentru al nostru protector!"

Se face acum gustarea pomenei, în decursul căreia d-l G. *Joandrea* ține o vorbire, în care laudă activitatea d-lui protopop, care e spiritul conducĕtor al acestui internat.

Frumósa şi impunĕtórea serbare se încheie cu rugăciunea: „Odihnesce Dómne sufletul robului Tĕu Liviu!"

N.

Literatură.

„Teologia pastorală", de Dr. *Isidor Marcu*, canonic metropolitan. Volumul I. *Didactica pastorală.* Cu aprobarea Preaveneratului ordinariat archiepiscopesc gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş. Blaşiŭ 1902. Tipografia seminariului archidiecesan. *Prețul 4 cor.* Pentru *România* 4 lei 50 banĭ.

In limba română literatura teologică nu a fost cultivată până acuma aşa de intensiv, cum o vedem acésta la alte națiunĭ, în special la Germanĭ şi Francesĭ. Cu deosebire lipsa unei opere sistematice din disciplina teologiei pastorale se simția fórte mult. Cu o viuă plăcere anunțăm decĭ apariția unui volum 8^0 mare de peste 400 pagine, eşit din condeiul laboriosului şi eruditului rector seminarial din Blaşiŭ, d-l Dr. *Isidor Marcu.* Teologia pastorală a d-lui canonic este destinată în prima linie ca manual pentru candidații de preoțĭ, studențiĭ în teologie, dér va fi de mare folos pentru orĭ care preot, şi ca atare umple un gol simțit în literatura nóstră teologică. Clerului din archidiecesa de Alba-Iulia este recomandată cartea acésta prin circulara Nr. 5730.

ULTIME SCIRI.

Roma, 27 Octomvrie. Din Modica (Sicilia) sosesc scirĭ despre enorme pagube causate de revărsările de apă. Partea rĕmasă intactă a oraşului de când cu primul desastru, e amenințată sĕ fie şi ea distrusă.

Londra, 27 Oct. Lui „Standard" i se depeşéză din Washington, că în proximul nunciu al presidentului *Rooscwelt* se va cere congresului înmulțirea forțelor ofensive. pentru-ca armata se pótă rĕspunde orĭ-cărui atac din afară.

„Daily Telegraph" află, că Țarul Nicolae va merge în Ianuarie sĕ visiteze curțile din Roma, Cetinje, Atena şi, probabil, Constantinopol.

Diverse.

Colórea şi caracterul. Etă după studiile unui psiholog engles, cum se póte cunósce caracterul femeilor după colórea rochiilor lor:

Femeile carĭ se îmbracă de predilecție în rochii de colórea portocalei au un caracter ale cărui principale elemente sunt: îndărĕtnicia şi nĕcazul.

Acelea carĭ preferă verdele, séu galbenul deschis, se supĕră repede şi au pasiunĭ violente.

Acelea carĭ se îmbracă de obiceiŭ în violet séu negru, şi tóte acelea carĭ nu se îmbracă de cât în rochii de colóre închisă, sunt femei carĭ înclină spre melancolie şi carĭ se plictisesc uşor de tóte.

Rochia de culóre cenuşie este preferită de femeile nervóse şi triste, dispuse a se crede nenorocite pentru un fleac de nimic şi a se preocupa şi plânge nu numai pentru desilusiunile proprii, dér şi pentru acele ale altora.

Femeile carĭ au predilecție pentru rochiile albe sunt lipsite de caracter şi flexibile ca frunda la vênt.

Acelea carĭ se îmbracă în roş sunt gentile, spirituale, vesele, amabile, cu inimă; şi cele ce se îmbracă în albastru sunt afectuóse, timide şi amoresate vecĭnic.

Rochia de culóre lilas este rochia femeei care nu vrea sĕ facă.... conchiste.

Medicĭ originalĭ. In unele orăşele din Anglia, din *Old England*, bĕtrâna Anglie, sunt obiceiurĭ, pe carĭ nu le vei găsi nicăicrĭ.

In tóte țĕrile din lume, bolnavul îşĭ învită medicul la masă; într'un orăşel engles numit Moreton-Hampstead e contrar: medicul învită pe clienții.

Acéstă mică ceremonie are loc odată pe an, la Crăciun.

Savantul îşĭ învită clienții la o copiósă cină şi are pentru toțĭ cele mai delicate atențiunĭ.

Unuia îi dă un aliment, pe care stomacul sĕu póte sĕ-l digereze, altuia o beutură prețiósă pentru piept, altuia îi oferă un condiment, care escită apetitul, şi aşa mai departe.

La ora ceaiului, pe când toțĭ se'desfătéză bênd roşcatul lichid, stăpâna casei séu fiica ei, séu vre-o rudă óre-care a doctorului, se aşéză la piano şi cântă un menuet bine cunoscut în Anglia, care sfîrşesce cu cuvintele: *„Plătițĭ! plătițĭ! şi vețĭ fi bine îngrijițĭ..."*

In acest moment, doctorul ia la rênd pe toțĭ învitații, îi întrébă de sănĕtate şi le strecóră în mână nota onorariilor lor anuale.

Bine înțeles că, petrecerea nu prea e pe gustul clientelei, dér aşa e obiceiul, n'au ce face.

In genere însĕ nota e plătită.

Duelul lui Li-Hung-Ciang. Sunt puținĭ cei ce sciu originea norocului lui Li. El la 30 de anĭ, încă necunoscut la curte, se dusese în Europa sĕ-şĭ facă studiile.

Stătea într'un mic oraş din Olanda, atuncĭ când, într'o di, trecênd pe stradă, simțì o mare durere la céfă. Era un oficer, căruia îi venise pofta de a trage de códă pe Li-Hung-Ciang.

Li se întórce şi dă o palmă sdravĕnă acelui insolent. Se schimbă martorii şi are loc un duel.

Un duel! Un chinez care se bate! E un eveniment aşa de sensațional, încât representanții fiului cerului simt datoria de a comunica faptul împĕratului. Acesta nu póte sĕ-şĭ crédă urechilor sale. Cum? Unul din supuşii sĕi sĕ facă asta? Trebuia sĕ cunóscă pe acest original.

Li se îmbarcă pentru Peking, întră în palatul imperial şi.... onóre supremă.... Impĕratul îl puse sĕ stea lângă dênsul pe canapea.

In curênd şi împĕrătésa i-a dat aceaşĭ onóre şi de atuncĭ a început norocul lui.

Sosițĭ în Braşov.

Pe diua de 27 Octomvrie 1902.

Pomul verde: Pasekol, Mandella, Brăila; Barthos, Toth, Pesta.

Europa: Lövy, Steiner, Pesta; Iakab, Cs. Szereda; Tanzer, Cluşiŭ; Ludwig, Majinovsky, Ross, Blumrich, Viena; Stuté Berlin; Stanzl, Boisits, Weiner, Viena; Ibry, Kienast, Gyömori, Pesta; Grünhut, Brünn; Genis, Palafrugel (Spania) Molnár, Sătmariu; Lázár, Kaszinsky, Cluşiŭ.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Cărţĭ de rugăciunĭ şi predicĭ.

Anghira Mântuirei, cărticică de rugăciunĭ şi de cântărĭ pentru mângăerea sufletéscă *Ediţ. IV. corectată*. Gherla. Preţul unui es. în păreţĭ tarĭ coloraţĭ 70 banĭ. (+ 10 b. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită pentru tóte trebuinţele vieţii. *Ediţiunea IV*. Gherla. Conţine peste 343 pag. Legată costă 1 cor. (+ 10 b. porto).

Micul mărgăritar sufletesc, cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită mai ales pentru copiiĭ mai mărişorĭ. Legată costă 44 banĭ (+ 5 b. porto).

Carte de rugăciunĭ, cererĭ şi laude intru onórea Preacuratei Fecióre Maria pentru folosul şi mângăiarea sufletelor. Preţul legat 40 banĭ (+ 5 b. porto).

Cuvêntărĭ bisericescĭ scrise de Ioan Papiu Tom. III Preţ. 3 cor. pl. 20 b.

Cuvêntărĭ bisericescĭ de *Ioan Papiu*: tomul I, III şi IV cuprinde cuvêntărĭ bisericescĭ acomodate pentru orĭ-ce timp; şi pentru tóte sĕrbătorile de peste an. Pe lângă predicĭ, se mai află în text câte-o instructivă notiţă istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sĕrbătorĭ. Fiă-care tom separat costă 3 cor (pl. 10 b. porto)

Predicĭ pe tóte Duminecile şi sĕrbătorile de peste an, Vol. I. de *Em. Elefterescu*, cunoscut atât de bine în cercurile românescĭ din numĕrósele sale scrierĭ. Are 250 pag. Preţul cor. 3 (+ 20 b por.)

Predicĭ pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *V. Christe*. Conţine predicĭ dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameşului. Preţul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

Cuvêntărĭ funebrali şi iertaţiuni pentru diferite cause de mórte, de Ioan Papiu Preţ. 3 cor. pl. 30 b.

Cuvêntărĭ bisericesci pre serbătorile de peste an scrise de Ioan Papiu. Preţ. 3 cor. pl. 30 b. porto.

Cuvêntărĭ funebrale şi iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, intocmite de *Ioan Papiu*. Conţin vre-o 400 pag. Preţul 3 coróne (+ 20 b. porto.)

Mama sfântului Augustin de Emil Bougaud, traducere de Salba. Editura d-lui prof. Dr. E *Dăianu*. Tipografia archidiecesană din Blaşiŭ. Cartea are 31 cóle de tipar (500 paginĭ) şi este fructul ostenelelor unor labor oşĭ studenţĭ în teologie dela universitatea din Budapesta Cuvêntul „Salba" ne reamintesce societatea literară cu acelaşĭ nume a teologilor din seminarul desfiinţat „S-ta Barbara" din Viena, cărei societăţĭ îi mulţumim publicarea Fabiolei şi a unei părţĭ din catechismul cel mare al lui Deharbe. Traducĕtorii ne ofer o lectură edificătóre în stil îngrijit, tiparul curat, hârtia bună. Preţul unui esemplar legat elegant în pânză este 4 coróne (+ 30 b porto) Un esemplar broşat 3 coróne (+ 30 b. porto).

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848–49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa", interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi două portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 80 b. (plus 6 b. porto.)

Viaţa şi operile lui Andreiŭ Mureşianu, studiu istoric-literar de Ioan Raţiu, prof. ord. la preparandia din Blaşiŭ. Preţul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blaşiŭ.

„Pentru memoria lui Avram Iancu", apelul dat cătră ministerul de interne D. Perczel prin d l Dr. Amos *Frâncu* in causa fondului pentru monumentul lui Iancu. Preţul este 1 corónă. In România 2 lei plus 5 banĭ porto.

„Pintea Vitézul", tradiţiunĭ legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul*. Cea mai completă scriere despre erou. Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 40 banĭ plus 6 banĭ porto.

„Românul in sat şi la óste". Acesta este titlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 20 b., cu posta 26 b.

„David Almăşianu", schiţe biografice de *Ioan Popea*. Broşura acésta, presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcăţian. Preţul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„Ţĕranul român şi ungur din Ardeal", studiu psihologic poporal de I. *Paul*. Preţul 1 cor. (+ 5 b. porto).

Mănăstirea Putna în Bucovina de fraclie *Forumbescu*. Preţul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 27 Octomvrie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	120 10
Renta de corône ung. 4%	97 65
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2$%	90 10
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^1/_2$%	97.35
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	98.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	201 —
Bonurĭ rurale croate-slavone	157.—
Impr. ung. cu premii	100 70
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	100.15
Renta de argint austr.	120.55
Renta de hârtie austr.	100.20
Renta de aur austr.	91.00
Losurĭ din 1860.	150 50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.70
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	710.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	670.—
Napoleondorĭ	19 06
Mărcĭ imperiale germane	116.87$^1/_2$
London vista	239.10
Paris vista	95.15
Rente austr. 4% de corône	95 05
Note italiene	—.—

Cursul pieţei Braşov.

Din 28 Octomvrie n. 1902.

Bancnot rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18 94
Argint român.	„	18.80	„	18.88
Napoleond'orĭ.	„	19.04	„	19.07
Galbenĭ	„	11.20	„	10.30
Ruble Rusescĭ	„	2 54	„	—.—
Mărcĭ germane	„	117.25	„	—.—
Lire turcescĭ		21.40	„	21.50
Scris fonc. Albina 5%		101. –		102 –

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 21 Oct. n. de 46,945 capete, la 22 Octomvrie au intrat 1393 capete şi au eşit 824 capete, rĕmânênd la 23 Octomvre n. un numĕr de 47,572 capete.

Se notéză marfa **unguréscă**: veche grea dela 112—114 fil. tînĕră grea dela 114—115 fil., de mijloc dela 118 - 120 fil. uşóră dela —.— fil. — **Sêrbéscă**: grea 115—116 fil., de mijloc 112—115 fil., uşóră 112—114 fil. kilogramul.

Sz. **10630**—1902.
tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhirré teszi, hogy Teusch János és Fia végrehajtatónak Davidescu György végrehajtást szenvedő elleni 400 kor. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a brassói kir. jár. biróság területén levő a brassói 3540 sz. tljkvben foglalt 4470, 4471 hrsz. egész ingatlanra 1264 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1902 évi November hó 19-ik napján délelőtt 9 órakor** ezen kir. törvényszék 5 sz. árverési helyiségeben megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Brassó, 1902 évi October hó 1-ső napján.

A brassói kir. tör. szék, mint tlkönyvi hatóság.

Kovács, albiró.

1 1.(724)

Sz. **11392**—1902.
tlkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Vulcu Zevedeiu Nicolae végrehajtatónak Vulcu Pamfil Dénes végrehajtást szenvedő elleni 120 kor. — fil. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törv.-szék (a fogarasi kir. járásbiróság) területén Szkore község határán fekvő, a szkorei 209 sz. tljkvben

503	hrsz	egész ingatlanra	64	kor.	3687	hrsz.	egész ingatlanra	15	kor.
742	„	„	9	„	4904	„	„	4	„
835	„	„	11	„	4906	„	„		
859/2	„	„	8	„	4996/2	„	„	11	
1249/1	„	„	4	„	5565/1	„	„	13	„
1372	„	„	33	„	5751/1	„	„	15	„
1651/2	„	„	12	„	5753/1	„	„		„
1734/1	„	„	3	„	5798/1	„	„	12	„
1747/1	„	„	3	„	5935/1	„	„	26	„
2184	„	„	16	„	5948/1	„	„	25	„
2186	„	„	5	„	6433/2	„	„	53	„
2190	„	„	4	„	6575/1	„	„	39	„
2393	„	„	28	„	6583/1	„	„	13	„
2661	„	„	16	„	6685/1	„	„	20	„
2692/a	„	„	13	„	7056/1	„	„	11	„
3088/2	„	„	10	„	7090/1	„	„	38	„
3623	„	„	2	„	7184/1	„	„	8	„
3674	„	„	18	„	1409/1, 1409/2, 1410, 1415 1416/1				

hrsz. egész ingatlanra 392 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban és pedig a C/1 alatt Vulcu Paraschiva Dionise özvegy javára bekebelezett 1/6-od élethossziglani haszonélvezeti jog sérelme nélkül elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1902 évi Deczember hó 16ik napján délelőtt 9 órakor** Szkore községben megtartando nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott sz bályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1902 évi szeptember hó 10-ik napján.

A kir. járásbiróság, mint tlknyvi hatóság

Schupiter, kir. albiró.

719.1—1